

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a Mgr. Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **Soukromé gymnázium a Střední zdravotnická škola Havířov, s.r.o.**, se sídlem Karolíny Světlé 1393/5, Havířov, zast. Mgr. Václavem Žaludem, advokátem se sídlem Platněřská 191/4, Praha 1, proti žalovaným: **1) Okresní správa sociálního zabezpečení Karviná**, se sídlem nám. Budovatelů 1333/31, Karviná, **2) Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, adresa pro doručování: Česká správa sociálního zabezpečení – pracoviště Ostrava, se sídlem Zelená 3158/34a, Ostrava, o žalobě proti nezákonnému zásahu, v řízení o kasační stížnosti stěžovatelky: **Vyšší odborná škola DAKOL a Střední škola DAKOL, o.p.s.**, se sídlem Petrovice u Karviné 570, zast. JUDr. Sylvou Totkovou Kolderovou, advokátkou se sídlem Pavlovova 586/8, Havířov, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 7. 2015, č. j. 78 A 2/2014 – 47,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Stěžovatelce Vyšší odborné školy DAKOL a Střední školy DAKOL, o.p.s., se sídlem Petrovice u Karviné 570, **s e v r a c í** soudní poplatek ve výši **5 000 Kč**, který jí bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d ň ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se stěžovatelka domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým bylo rozhodnuto, že není osobou zúčastněnou na řízení ani účastníkem řízení.

[2] Dne 22. 7. 2015 stěžovatelka podala ke krajskému soudu návrh na určení, že je účastníkem řízení nebo osobou zúčastněnou na řízení vedeném u něj pod sp. zn. 78 A 2/2014. Toto řízení bylo skončeno vyhlášením rozsudku dne 21. 7. 2015, č. j. 78 A 2/2014 – 30, kterým soud vyhověl podle § 87 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, kterou podala žalobkyně.

[3] Krajský soud v napadeném usnesení shledal stěžovatelčin návrh nedůvodným. Podle § 82 odst. 1 s. ř. s. je totiž účastníkem řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu ten, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech

nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením, a tento zásah byl přímo zaměřen proti němu. Zásah žalovaných směřoval proti žalobkyni, nikoliv proti stěžovatelce, a proto nebyla účastníkem řízení a návrhu nebylo vyhověno. Institut osoby zúčastněné na řízení dle § 34 s. ř. s. se omezuje pouze na řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) a řízení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu (§ 79 a násl. s. ř. s.). V řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu (§ 82 a násl. s. ř. s.) je účast osoby zúčastněné na řízení z povahy věci vyloučena.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření účastníků

[4] Stěžovatelka podala proti usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[5] Stěžovatelka uvádí, že zásah prohlášený za nezákonný, který spočíval ve zrušení oznámení o skončení zaměstnání pěti zaměstnanců, proti ní přímo směřoval. Minimálně proti ní v důsledku zásahu bylo přímo zasaženo. V důsledku tohoto rozhodnutí mají žalovaní uvést stav do stavu před tímto zásahem, tj. bude opět zavedena do registru zaměstnavatelů. Zásah sama vyvolala svým návrhem, kterým se domáhala změny zápisu u žalovaných. Tomuto návrhu bylo vyhověno. Není pravdou, že nebyla účastníkem řízení, v jehož důsledku došlo k tvrzenému nezákonnému zásahu. Bylo jí doručeno oznámení, ve kterém jí bylo sděleno, že dojde ke stornu neuvedených pojistných poměrů na její straně a k opětovnému otevření u žalobkyně. Tím bylo jejím námitkám v celém rozsahu vyhověno. Ve stejném smyslu pak byla informována i žalobkyně, která proti tomuto postupu brojila správní žalobou. Zásah směřoval jak vůči stěžovatelce, tak i vůči žalobkyni. Jde o zásah, který se vždy musí týkat vymazávaného i zapisovaného subjektu.

[6] Stěžovatelka neměla možnost se v soudním řízení bránit, když s ní nebylo jednáno jako s účastníkem, a to i přesto, že bude opět sama uvedena do pojistného poměru. Tím bylo zasaženo do jejího práva na spravedlivý proces. Řízení je proto zatíženo vadou.

[7] Ve věci samé krajský soud rozhodl rozsudkem na základě předběžné otázky, zda na základě smlouvy uzavřené mezi ní a žalobkyní došlo k zákonnému přechodu práv a povinností zaměstnavatele, kterou posoudil kladně. Soud k tomu došel na základě jednostranně tvrzených skutečností bez její účasti. U Okresního soudu v Karviné je vedeno doposud neskončené řízení o přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Tento soud seznámil účastníky se svým právním názorem, že k přechodu práv a povinností nedošlo.

[8] Stěžovatelka trvá na tom, že s ní má být jednáno jako s účastníkem řízení či osobou zúčastněnou na řízení, aby mohla hájit svá práva. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil. Dále má být vysloveno, že je účastníkem řízení či osobou zúčastněnou na řízení.

[9] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti dovozuje, že kasační stížnost není důvodná. Stěžovatelce marně uplynula lhůta k podání správní žaloby. Pokud jde o tvrzení, že s ní mělo být jednáno jako s osobou zúčastněnou na řízení, je tento institut v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu z povahy věci vyloučen. Protože neměla v řízení před krajským soudem žádná práva, nemohla jí být ani upřena. Navíc měla možnost hájit svá práva proti úkonům žalovaných uskutečněným v první polovině roku 2011 na podkladě oznámení žalobkyně ze dne 4. 5. 2011, kterým oznámila skončení zaměstnání zaměstnanců v souvislosti s přechodem práv a povinností z jejich pracovněprávních vztahů na stěžovatelku. Ta se těmto úkonům v zákonných lhůtách nebránila a tento stav nezpochybňovala. Důsledkem rozsudku

pokračování

krajského soudu je pouze odstranění tohoto nezákonného zásahu dotýkajícího se výlučně žalobkyně.

[10] Žalovaná 2) ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že zásah se dotkl jak žalobkyně, tak i stěžovatelky. Účinky zásahu nelze oddělit. Napadené usnesení respektuje a má za to, že i pokud by soud pochybil, nejednalo by se o takovou vadu, která může mít vliv na zákonnost vydaného rozsudku ve věci samé. Na toto vyjádření plně odkázala i žalovaná 1).

[11] Na výše uvedená vyjádření reagovala stěžovatelka svojí replikou. Skutečnost, že soudní řízení nebylo vedeno s účastníky, považuje za podstatnou vadu řízení s vlivem na posouzení předběžné otázky. Uplynutí lhůty pro podání žaloby nemá vliv na posouzení, zda s ní mělo být jednáno jako s účastníkem řízení či osobou zúčastněnou na řízení. Neměla důvod brojit proti zásahu, který považovala za zákonný. Žalobkyně ji účelově neoznačila jako dotčenou osobu dle § 34 odst. 2 s. ř. s. Nesouhlasí s vyloučením aplikace § 34 s. ř. s. v rámci řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu, a to s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2014, č. j. 4 Aps 8/2013 – 35. Proti oznámení ze dne 4. 5. 2011 se bránit nemohla, neboť o nahlášení skončení zaměstnání nebyla vyrozuměna. O této skutečnosti se dozvěděla až v roce 2013.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou splněny podmínky, za nichž může kasační stížnost meritorně projednat (podmínky řízení).

[13] Podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., Nejvyšší správní soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.

[14] Při úvahách o naplnění podmínek řízení v nynější věci soud vyšel ze své dřívější judikatury, konkrétně z usnesení ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 220/2014 - 17. V tomto usnesení odmítl kasační stížnost směřující proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu na ustanovení zástupce za situace, kdy soud v mezidobí od vydání uvedeného rozhodnutí do podání kasační stížnosti rozhodl v merituu věci. V odůvodnění usnesení zdejší soud mimo jiné uvedl, že: „*Jednou z podmínek, za níž může krajský soud rozhodnout o návrhu na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s. pro řízení o žalobě či o návrhu na zrušení opatření obecné povahy, je (s výjimkou případu, kdy soud zástupce ustanovuje pro konkrétní, dosud nezahájené řízení) existence takového řízení, tedy skutečnost, že je řízení o této věci stále vedeno a že o věci samé nebylo ještě rozhodnuto. Stejně tak Nejvyšší správní soud může o kasační stížnosti směřující proti usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce rozhodovat jedině tehdy, kdy řízení ve věci před krajským soudem stále probíhá. Nemůže totiž posuzovat, zda má být účastníkovi ustanoven zástupce pro řízení, které již bylo ukončeno. Skončením řízení ve věci samé, pro které účastník o ustanovení zástupce žádal, tak odpadá předmět řízení o této kasační stížnosti, neboť Nejvyšší správní soud již nemá o čem rozhodovat. Tento nedostatek věcné podmínky řízení je neodstranitelný. Smyslem rozhodování Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti účastníka proti usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce je ochrana jeho procesních práv v rámci probíhajícího soudního řízení. Otázkou, zda neustanovení zástupce a tedy absence zastoupení účastníka představovalo vadu již skončeného řízení, by se mohl Nejvyšší správní soud zabývat eventuálně v řízení o kasační stížnosti podané proti rozhodnutí krajského soudu o věci samé.“*

[15] Obdobný charakter jako rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s. má ve shora naznačeném směru i rozhodnutí podle § 34 odst. 4 s. ř. s., kterým soud usnesením vysloví, že ten, kdo se domáhá postavení osoby zúčastněné na řízení a podmínky

pro to nesplňuje, není osobou zúčastněnou na řízení. Kasační stížnost brojící proti tomuto usnesení v případě, že řízení, v jehož rámci bylo vydáno, již v mezidobí skončilo, Nejvyšší správní soud odmítne podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Soud totiž nemůže rozhodovat, zda určitá osoba má mít postavení osoby zúčastněné na řízení, které již bylo skončeno. I v tomto případě vyhlášením rozsudku odpadl předmět řízení, neboť zdejší soud již nemá o čem rozhodovat. Ze stejného důvodu i rozhodnutí krajského soudu o tom, zda určitá osoba je či není účastníkem řízení (ať už byl či nebyl krajský soud oprávněn takové rozhodnutí vydat) patří mezi procesní rozhodnutí, o kterých Nejvyšší správní soud nemůže rozhodovat po skončení řízení před krajským soudem.

[16] V nyní souzené věci krajský soud ve věci samé rozhodl rozsudkem dne 21. 7. 2015, č. j. 78 A 2/2014 – 30, který nabyl právní moci dne 24. 7. 2015. Dne 22. 7. 2015 bylo soudu doručeno stěžovatelčino podání, kterým se domáhala určení, že je účastníkem řízení nebo osobou zúčastněnou na řízení. O tomto návrhu soud rozhodl napadeným usnesením dne 23. 7. 2015. Kasační stížnost byla podána dne 30. 7. 2015, tedy až poté, co bylo řízení vedené před krajským soudem pravomocně skončeno.

[17] Od situace řešené v usnesení ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 220/2014 - 17, se nynější věc liší v tom, že o stěžovatelčině návrhu bylo rozhodnuto až po vyhlášení rozsudku. Nejvyšší správní soud má nicméně za to, že pokud skončení řízení před krajským soudem až po vydání obdobných procesních rozhodnutí jako je rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce představuje neodstranitelný nedostatek podmínky řízení o kasační stížnosti proti těmto rozhodnutím, tím spíše by kasační stížnost z tohoto důvodu měl odmítnout v situaci, kdy krajský soud takové rozhodnutí vydal až po skončení řízení. V nynější věci již v době, kdy bylo vydáno napadené usnesení, nebylo před krajským soudem vedeno žádné řízení, v jehož rámci by mohlo být stěžovatelce přiznáno postavení účastníka řízení či osoby zúčastněné na řízení, podmínka řízení o kasační stížnosti proti napadenému usnesení tak pouze dodatečně neodpadla, ale nebyla naplněna od samého počátku. Shora uvedené závěry se proto v nyní posuzované věci uplatní tím spíše.

[18] Řízení ve věci vedené před krajským soudem pod sp. zn. 78 A 2/2014 bylo pravomocně skončeno již dne 24. 7. 2014. To pro rozhodování o této kasační stížnosti znamená neodstranitelný nedostatek podmínky řízení.

[19] Uvedené v žádném případě neznamená, že by stěžovatelka nemohla dosáhnout nápravy jinou cestou, neboť může podat kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu ve věci samé. Zdejšímu soudu je ostatně z úřední činnosti známo, že tak již učinila. O její kasační stížnosti proti rozsudku ze dne 21. 7. 2015, č. j. 78 A 2/2014 – 30, ve které mimo jiné namítá, že s ní mělo být jednáno jako s účastníkem řízení či osobou zúčastněnou na řízení, je v současné době vedeno řízení před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 9 Ads 179/2015.

IV. Závěr

[20] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal, že nebyly naplněny podmínky řízení o kasační stížnosti, tak jí dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., odmítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[21] O nákladech řízení před Nejvyšším správním soudem bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 3 a § 120 s. ř. s., podle kterých nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

pokračování

[22] Podle ustanovení § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek. Nejvyšší správní soud proto rozhodl o vrácení zaplaceného soudního poplatku ve výši 5 000 Kč stěžovateli.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. září 2015

JUDr. Radan Malík
předseda senátu